

Oppvekstombudet
i Agder

Årsrapport 2025

Oppvekstombudet i Agder

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	3
2	Oppvekstombudet i Agder sitt mandat	4
3	Henvendelser til oppvekstombudet.....	5
3.1	En fortviler mor ringer	5
3.2	Ønsker å drøfte en sak anonymt	6
3.3	Møte på skolen	7
3.4	Foredrag for kommende lærlinger	8
3.5	Lærling står i fare for å miste læreplassen	9
3.6	Oppsummering av hvordan oppvekstombudet arbeider	9
4	Arbeid på systemnivå	11
5	ELMO nettverket.....	13
6	Til politikerne	14
7	Avslutning og veien videre.....	15

1 Innledning

Regionplan Agder 2030 slår fast at Agder skal være et godt sted å vokse opp, med økt inkludering, utjevning av levekårsforskjeller og bedre gjennomføring i utdanning og arbeid. Barn og unge løftes frem som en særlig viktig målgruppe, og planen vektlegger tidlig innsats, forebygging, medvirkning og tverrfaglig samarbeid som avgjørende virkemidler for å lykkes.

De aller fleste barn og unge i Agder har det trygt og godt i barnehage, skole og lære-plass. De opplever gode relasjoner, inkludering og mestring i hverdagen. Oppvekstombudet møter imidlertid i stor grad de barna og familiene som står i situasjoner der dette ikke er tilfelle. Våre erfaringer bygger derfor på møter med barn og unge i sårbare livssituasjoner, og foreldre som over tid har opplevd at systemene rundt dem ikke i tilstrekkelig grad ivaretar barnets behov og rettigheter.

Oppvekstombudet i Agder arbeider på fritt og selvstendig grunnlag for å ivareta barn og unges interesser i hele fylket. Vårt mandat og vår praksis er tett knyttet til målbildet i Regionplan Agder 2030, ved at vi hver dag møter barn, unge og familier i situasjoner der trygt oppvekstmiljø, inkludering, likeverdige tjenester og barnets beste settes på prøve i praksis.

I denne årsrapporten for 2025 gir vi et innblikk i hvordan vi har arbeidet for å støtte barn og unge fra barnehage til læretid, både gjennom enkeltsaker og forebyggende arbeid på systemnivå. Gjennom anonymiserte eksempler viser vi hvordan utfordringer i oppvekst- og utdanningsløpet ofte er sammensatte, og hvordan beslutninger, ressurser og holdninger på systemnivå får direkte konsekvenser for barnets hverdag og utvikling.

Rapporten belyser også utviklingstrekk vi mener er særlig viktige i lys av Regionplan Agder 2030, blant annet knyttet til tidlig innsats, overganger i utdanningsløpet, kommunal økonomi og betydningen av å sikre at barnets beste alltid ligger til grunn for beslutninger som berører barn og unge – både på kort og lang sikt.

I 2025 har vi av ulike årsaker hatt noe redusert kapasitet i teamet. Dette har medført at vi i mindre grad enn tidligere har hatt mulighet til å prioritere systemrettet arbeid, men vi har prioritert oppfølging av enkeltsaker. Mot slutten av 2025 ble det satt i gang en prosess i samråd med politisk ledelse for å se på hvordan ressurs-situasjonen i oppvekstombudet kunne bedres.

2 Oppvekstombudet i Agder sitt mandat

Formål

- Oppvekstombudet i Agder skal på fritt og selvstendig grunnlag jobbe for å ivareta barn og unges interesser i Agder.
- Oppvekstombudet i Agder skal jobbe for å fremme et godt oppvekst- og læringsmiljø for barn og unge i Agder gjennom hele løpet fra barnehagealder til fullført videregående opplæring, fritid inkludert.

Arbeidsområde og fokusområder

Hovedoppgavene for oppvekstombudet i Agder vil være:

- Ombudet skal være en lavterskeltjeneste for alle som ønsker informasjon knyttet til barn og unges rettigheter og plikter.
- Ombudet skal veilede og kunne bistå i enkeltsaker.
- Ombudet skal samarbeide med kommunene, fylkeskommunen og andre aktører rundt barn og unge.
- Ombudet skal jobbe forebyggende ved å påpeke utfordringer og forbedringsområder på systemnivå.
- Ombudet skal ha et særskilt blikk på overgangene i oppvekst- og utdanningsløpet, universelt tilrettelagte tjenester, inkludering og motvirkning av krenkelser, da spesielt med tanke på barn og unge som opplever krenkelser på bakgrunn av kjønn, etnisitet, funksjonsevne, alder, religion/livssyn, seksuell orientering/ kjønnsidentitet/ kjønnsuttrykk og sosial bakgrunn.
- Ombudet skal bidra til å sikre barn og unges rett til medvirkning i enkeltsaker og på systemnivå.
- Ombudet kan på eget initiativ fremme konkrete og prinsipielle saker.
- Ombudet skal også bidra til å hindre rasisme på alle nivåer i oppvekstforløpet.

Organisering av arbeidet

- Oppvekstombudet skal organiseres som én enhet, administrativt er de organisert under området for organisasjon og tannhelse
- Oppvekstombudet har eget budsjettansvar og trekkes aktivt med i budsjettprosessen
- Oppvekstombudet utarbeider årsrapport til fylkestinget.

3 Henvendelser til oppvekstombudet

I løpet av året har vi mottatt over 200 henvendelser. Henvendelsene kommer til oss via vår vakttelefon, e-post, SMS eller at noen kommer bort til oss når vi er til stede på ulike arrangementer. Flere av våre henvendelser er fra personer som har vært i kontakt med oss tidligere eller personer som kjenner noen andre som har vært i kontakt med oss. For eksempel en rektor på en skole som har blitt anbefalt oss fra en rektor på en annen skole. Eller en ansatt i et opplæringskontor som har hørt om oss fordi han kjenner noen som har vært i kontakt med oss tidligere. Vi får også mange henvendelser fra foreldre som har vært i kontakt med statsforvalteren i Agder som har anbefalt videre kontakt med oss. Vi i oppvekstombudet er glade for vårt gode rykte rundt om i Agder og vi jobber hver dag for å ivareta vårt omdømme.

Det er ikke alltid så lett å beskrive hvordan vi i oppvekstombudet jobber og for å hjelpe til med denne beskrivelsen ønsker vi derfor å vise hvordan vi jobber gjennom fire ulike eksempler på henvendelser til oppvekstombudet. Eksemplene nedenfor er hentet fra virkeligheten, men er endret og anonymisert på grunn av hensynet til taushetsplikt.

3.1 En fortviler mor ringer

En mor ringer til oppvekstombudet og forteller at hennes datter på fem år gruer seg til å gå i barnehagen. Hun sier at det har blitt verre den siste tiden og når hun leverer i barnehagen så begynner datteren å gråte mens hun holder fast i mammaen sin og sier at hun ikke må gå. Moren forteller at de er en jentegjeng som er mye sammen i barnehagen. Hun sier videre at av og til går det helt fint når de leker, men ofte blir datteren holdt utenfor. Datteren har for eksempel sagt at når de leker «mor, far og barn» så må hun alltid være hund og hvis hun sier hun vil være noe annet så bestemmer de andre jentene at hun ikke får lov. Datteren har også fortalt at en av jentene i gjengen har begynt å erte henne fordi hun gråter så mye når hun blir levert i barnehagen. Moren forteller også at hun har tatt opp problemene med barnehagen flere ganger, men det virker ikke helt som de tar det på alvor.

I denne saken ble vi enige med mor om at vi skulle ringe styrer i barnehagen for å høre hvordan de opplevde at hennes datter hadde det i barnehagen og hvordan de jobbet for at hun skulle ha det trygt og godt. I dette tilfellet hadde ikke styrer hørt om oppvekstombudet før og vi startet derfor med å fortelle kort om hvorfor vi tok kontakt, vårt mandat, vår rolle og hvordan vi jobber. I samtalen med styrer kom det frem at de tar saken veldig på alvor, men at de har strevd med å finne ut hvordan de skal håndtere denne jentegjengen. Styrer fortalte at de har laget en skriftlig plan for hvordan de skal jobbe med saken, men at de er litt usikre på noen av tiltakene i planen. Oppvekstombudet forteller litt om tidligere erfaringer fra lignende saker vi har hatt i andre barnehager og gir innspill på tiltakene i planen. Vi kommer også inn på

ulike temaer knyttet til foreldresamarbeid og hvordan dette samarbeidet kan styrkes. Før vi avslutter samtalen takker styrer for samtalen og forteller at hun gjerne tar kontakt med oss ved en annen anledning hvis de har behov for å drøfte en sak. I den siste samtalen vi hadde med mor fortalte hun at datteren fortsatt har det vanskelig i barnehagen, men at det virker som barnehagen tar saken mer på alvor etter at oppvekstombudet ble involvert. Hun opplever også at hun som mor blir mer lyttet til enn tidligere og at de ansatte på avdelingen virkelig gjør det de kan for at datteren skal ha det bra. Hun sier videre at det har vært godt å ha noen å snakke og at hun har følt seg mindre alene i saken når vi har vært med. Moren forteller også at hun har blitt tryggere på hva hun kan forvente av barnehagen når det gjelder retten til at barnets hennes skal ha det trygt og godt i barnehagen.

3.2 Ønsker å drøfte en sak anonymt

Oppvekstombudet blir kontaktet av en rektor på en barneskole i Agder som lurer på om vi kan drøfte en sak anonymt. Rektoren har vært i kontakt med oss tidligere i en annen sak og kjenner derfor til oppvekstombudet og hva vi kan tilby. Etter ønske fra rektor blir vi enige om å drøfte saken på et digitalt møte, rektor ønsker også at sosiallærer skal delta på møtet. På grunn av kompleksiteten i saken stiller oppvekstombudet med to representanter da vi har erfart at det er nyttig å være to i komplekse saker. Dette gjør at vi kan se saken fra flere perspektiver og vi kan i større grad spille på våre styrker knyttet til våre erfaringer og kompetanse. Dette gjør også at vi som kollegaer kan oppsummere og snakke sammen i etterkant av møtet, noe vi har erfart at er svært nyttig.

Rektor forteller om en gutt på 10 år som går i 5. klasse. Han har byttet skole to ganger tidligere og startet på deres skole i slutten av 4. klasse. For enkelthets skyld kaller vi han for «Ola». Familien til Ola har flyttet flere ganger de siste årene og det står i hans papirer at han har byttet skole på grunn av mobbing og familieforhold. Nå bor Ola sammen med sin mor og hennes nye kjæreste. I papirene hans står det også beskrevet en episode der han kastet en stein på en annen elev etter en konflikt på fotballbanen. Før han byttet skole hadde han en periode på flere uker hvor han ikke gikk på skolen. Han sier selv at noen eldre elever plaget han og at han derfor ikke ville gå på skolen. Rektor forteller at da Ola startet hos de ble han plassert i en klasse med færre elever og flere ressurser fordi de så at Ola trengte mye støtte. Rektor forteller videre at det har vært flere mindre episoder siden han startet på deres skole, men at det stort sett har gått greit. Utdragingen de nå står i er at de for ca. to uker siden ble kontaktet av en far til en medelev i klassen som fortalte at deres sønn hadde blitt truet på livet av Ola etter en konflikt i et friminutt. Ifølge faren skal Ola ha sagt med truende stemme «jeg skal drepe deg». Faren forteller videre at sønnen hadde blitt livredd fordi Ola tidligere har sagt til noen andre elever at han har kniv hjemme. Rektor forteller at nå nekter han å gå på skolen fordi han er redd for

Ola og foreldrene krever at Ola bytter skole.

I dette digitale møtet er det flere utfordrende problemstillinger skolen ønsker å drøfte med oss i oppvekstombudet. De ser at Ola er en veldig sårbar gutt som trenger mye støtte og tilrettelegging gjennom skolehverdagen. Samtidig har de en elev som har blitt truet og nå er veldig redd for Ola og redd for å gå på skolen. Flere lærere som kjenner Ola godt, sier at han av og til kan komme med trusler når han er redd eller føler seg utilpass. Skolen ønsker likevel ikke å bagatellisere trusselen han har kommet med og den andre eleven har det ikke trygt og godt på skolen slik situasjonen er nå. Dette er et eksempel på en sak der skolen med hjelp fra oppvekstombudet må vurdere og drøfte et barnets beste opp mot et annet barnets beste. Hva er det beste for Ola i denne situasjonen? Og hva er det beste for gutten som har blitt truet? Dette er en krevende øvelse som sjeldent har noe fasitsvar med to streker under. En annen utfordring skolen står i handler om hensynet til taushetsplikt. Hvilken informasjon om Ola kan de gi til foreldrene til gutten som har blitt truet? Dette er bare noen eksempler på utfordringer skolen kan stå ovenfor i en slik sak.

I møter som dette prøver vi i oppvekstombudet først å danne oss et bilde som beskriver situasjonen best mulig. Dette krever at vi aktivt lytter og kommer med oppfølgingsspørsmål og avklarer eventuelle misforståelser. Vår erfaring er at skolene ofte opplever en sak som låst og at de synes det er vanskelig å komme videre når de har kommet dit at de ønsker hjelp fra oss. Derfor prøver vi også å stille spørsmål som gjør at skolen kan se på saken fra ulike perspektiver og kanskje få ett nytt blikk på saken. Før vi avslutter møtet takker rektor for at vi hadde mulighet til å stille opp på kort varsel. Hun forteller også at hun synes det er veldig fint å kunne drøfte slike saker med noen utenfra og sier videre at dette gjør at hun som rektor føler seg mindre alene i en vanskelig sak.

3.3 Møte på skolen

Moren til Ada ringer og sier hun er helt oppgitt over skolen. Hun har en datter som går i 9. klasse, som blir mobbet og holdt utenfor av flere andre jenter i klassen. I går var hun på et møte på skolen sammen med rektor, sosiallærer, kontaktlærer, en fra kommunen, en fra PPT (pedagogisk psykologisk tjeneste) og en fra BUP (barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk). Hun har vært i mange møter det siste halvåret, men føler at ingenting skjer og at skolen gjør lite for å hjelpe hennes datter. Hun forteller videre at det er vanskelig å få sagt det hun ønsker i møtene fordi hun blir så overveldet, lei seg og sint. Mens hun forteller, tar hun en kort pause før hun begynner å gråte. Hun beklager seg og sier det er litt mye for tiden. Hun er også redd for at Ada snart skal gi opp hele skolen fordi de har prøvd så mange ting uten at det hjelper.

Vår erfaring er at foreldre ofte synes slike møter på skolen er utfordrende. Når det er mange parter involvert føler foreldre ofte at de står alene og at det er vanskelig å komme til ordet slik som mor beskriver i denne saken. Det kan ofte bli høy temperatur fordi det er sterke følelser i sving og foreldre som ønsker å gjøre alt for å beskytte sine barn. Det er også vanlig å holde av ca. en time til slike møter, noe som ofte resulterer i at man ikke får gått gjennom alt som er planlagt og det blir kort taletid på møtedeltakerne. I denne saken hjalp vi mor til å forberede seg til neste møte. Vi snakket om hva som var det viktigste hun ønsket å få frem og ga blant annet råd om å skrive ned det viktigste som stikkord. Vi avtalte at vi skulle snakke med skolen om muligheten for å strukturere møtene annerledes med for eksempel færre deltagere, dele opp i mindre møter og sette av mer tid. I tillegg lagde vi en plan for å sikre at Ada sin stemme ble hørt og kom tydelig frem i møtene. I denne saken sa mor at hun synes det var fint å ha noen å snakke med i forkant av møtet og at hun følte seg tryggere og mye bedre forberedt. Hun sa også at hun skulle gå i dette møtet alene, men at det var trygt å vite at vi kunne være med på et senere tidspunkt hvis det var nødvendig.

3.4 Foredrag for kommende lærlinger

Rektor ved en videregående skole i Agder tar kontakt og spør om vi kan komme og fortelle om vår tjeneste, samt si noe om overgangen fra skole til bedrift, for alle Vg2-elevne som skal ut i lære neste år. Dette er et oppdrag vi gjerne takker ja til, av flere grunner.

I slike samlinger får vi møtt mange elever samtidig. Vi får presentert tjenesten vår og kan forhåpentligvis bidra til å ufarliggjøre det å ta kontakt med oss dersom de senere skulle få behov for hjelp. Vi mener det er viktig å møte grupper med lærlinger så ofte vi kan. Dette er ofte en sårbar gruppe, da mange blir sett på som voksne idet de trer inn i arbeidslivet. Vår erfaring er at mange lærlinger fortsatt har behov for støtte og veiledning når de forlater skolen og starter i jobb.

For mange kan overgangen fra skole til arbeidsliv oppleves som krevende, og vi ønsker å støtte de lærlingene som har behov for det. På slike samlinger presenterer vi tjenesten vår og gir konkrete eksempler på hva lærlinger tidligere har tatt kontakt med oss om eller fått hjelp til. Vi snakker om overgangen fra å være elev på skole til lærling på en arbeidsplass, om forventninger og krav i arbeidslivet, samt rettigheter og plikter. Vi tar også opp dagligdagse utfordringer mange lærlinger møter, som for eksempel: «Hva skal jeg snakke med Einar på 60 år om i lunsjen?»

På samlingene legger vi vekt på at elevene er aktive, blant annet ved å stille åpne spørsmål til salen, invitere til refleksjon og gi rom for spørsmål underveis. I et forebyggende perspektiv mener vi det er viktig å delta på disse samlingene og møte flest mulig kommende lærlinger.

3.5 Lærling står i fare for å miste læreplassen

En 18 år gammel lærling ringer og sier han trenger hjelp fordi han har fått beskjed om at han kanskje kommer til å miste jobben. Han forteller at han har vært i et møte med opplæringskontoret og noen fra fylket, men at han ikke helt skjønnte hva som ble bestemt. Han føler heller ikke at han fikk forklart seg godt nok i møtet og at det hele gikk så fort. Nå lurar han på om det er noe han kan gjøre for å beholde læreplassen. Han sier han trives godt og forteller at han skal skjerpe seg og gjøre alt han kan for å beholde jobben.

Lærlingen strever med å forklare på telefon hva som gjør at han står i fare for å miste jobben og vi blir enige om å møtes fysisk for å snakke om saken hans. Vi blir enige om at han skal finne frem brevet han har fått fra fylkeskommunen og at han skal skrive ned noen stikkord om hvorfor han tror han står i fare for å miste jobben. Noen dager senere møter vi lærlingen og han forteller om den vanskelige situasjonen han er kommet i på jobb og hvorfor det har blitt sånn. Vi går gjennom brevet han har fått fra fylkeskommunen og oppvekstombudet hjelper han med å forstå innholdet i brevet. Videre lager vi en plan for hva han kan si på neste møte med fylkeskommunen og opplæringskontoret. Lærlingen forteller at han gruer seg veldig og at han vurderer å droppe møtet. For å gjøre situasjonen tryggere for lærlingen blir vi enige om at oppvekstombudet skal delta på møtet og vi avtaler at vi skal møtes en halvtime før for å gå gjennom det lærlingen ønsker å få frem i møtet og for å finne litt ro før møtet.

I flere av våre lærlingssaker erfarer vi at lærlingene ikke helt har skjønnt situasjonen de står i og de strever kanskje med å forstå alvoret i situasjonen. Noen synes det er utfordrende å forstå kontrakter, advarsler og hva som blir sagt i møter. I dette eksemplet hjalp vi lærlingen til å forstå situasjonen han var kommet i og hvorfor dette var utfordrende for arbeidsgiver. Vi snakket om han sine plikter som lærling og hvilke rettigheter han har. I denne saken var det viktig å være med å skape trygghet ved å forberede han til møte, være med i selve møte og snakke med han i etterkant av møtet. Vår erfaring er at lærlinger som kommer opp i vanskelige situasjoner på jobb ofte føler seg alene og er usikre på hva de skal gjøre. Selv om de lærlingene vi er i kontakt med ofte er over 18 år og dermed er voksne, erfarer vi at de likevel har behov for mye støtte og at overgangen mellom skole og arbeidsliv for noen kan bli særlig krevende.

3.6 Oppsummering av hvordan oppvekstombudet arbeider

Eksemplene over illustrerer bredden i oppvekstombudets arbeid og hvilken rolle vi har i møte med barn, unge, foreldre og tjenester i Agder. Barnets beste er et grunnleggende prinsipp i alt vårt arbeid. I mange av sakene vi er involvert i, veileder vi i vurderinger av hva som er til det beste for barnet, særlig i situasjoner der flere hensyn står mot hverandre. Samtidig er barn og unges rett til å bli hørt helt sentral. Vi

jobber aktivt for at deres stemme skal komme frem, både i enkeltsaker og i møte med systemene rundt dem.

Henvendelsene til oppvekstombudet er svært varierte. Noen saker kan avklares gjennom en kort telefonsamtale, mens andre saker følges over lang tid. Mange av sakene vi arbeider med er komplekse og involverer flere instanser, som skole, PPT, barnevern, BUP eller andre tjenester. Vi ser at en del av barna og ungdommene vi møter har ulike diagnoser, som for eksempel ADHD eller autismspekterforstyrrelser. Samtidig mottar vi også enklere henvendelser hvor tydelig informasjon og veiledning er tilstrekkelig.

En stor del av arbeidet vårt handler om enkeltsaker, der vi bistår barn, unge og foreldre direkte. Samtidig gir disse sakene oss innsikt i utfordringer på systemnivå, som vi løfter videre i vårt arbeid. Vi ser blant annet at ressursituasjonen i kommuner kan påvirke hvordan tjenester gis, og i enkelte saker uttrykkes det bekymring fra ansatte for at økonomiske rammer begrenser muligheten til å gi forsvarlig oppfølging. I mange av sakene vi er involvert i, ser vi at utfordringene får konsekvenser for hele familien. Foreldre beskriver krevende situasjoner over tid, og noen opplever å bli så belastet at de ikke lenger mestrer arbeid eller hverdagsliv. Søsken påvirkes også. Dette understreker hvor viktig det er med tidlig og koordinert innsats.

Foreldre gir ofte uttrykk for at de ikke opplever å bli forstått eller tatt tilstrekkelig på alvor i møte med skolen eller andre tjenester. Her kan oppvekstombudet bidra til å styrke dialogen og skape større gjensidig forståelse. Oppvekstombudet har i mange saker en støttende rolle. Vi bidrar til at foreldre, elever og lærlinger opplever å bli hørt, og vi gir råd og veiledning som gjør dem bedre rustet til å stå i egne saker. Vi deltar også i møter der det er behov, og kan bidra til bedre struktur, tydeligere problemforståelse og fremdrift. I saker der konfliktnivået mellom hjem og skole er høyt, har vi ofte en tydelig rolle som brobygger. Vi jobber da aktivt for å bidra til dialog, gjensidig forståelse og samarbeid, med barnets beste som felles mål.

Gjennom informasjon og veiledning bidrar vi til at barn, unge og foreldre får økt kunnskap om rettigheter og hva de kan forvente av barnehage, skole og læreplass. Dette er en viktig del av vårt lavterskeltilbud, og kan i mange tilfeller bidra til å forebygge at saker eskalerer. Samlet sett viser erfaringene våre at oppvekstombudet fyller en viktig funksjon både som støtte for enkeltpersoner og som en aktør som synliggjør utfordringer i systemet.

4 Arbeid på systemnivå

Oppvekstombudet jobber hver dag for sikre barn og unges interesser i Agder. For å få til dette må vi jobbe både på individnivå og systemnivå. Frem til nå i rapporten har vi sett flere eksempler på saker på individnivå og vi vil nå vise dere noen eksempler fra hvordan vi har jobbet på systemnivå i løpet av 2025.

- Arbeidet med Samarbeid for en trygg og inkluderende russetid i Agder ble videreført våren 2025. Russefeiringen er i økende grad gruppebasert og kommersialisert, med konsekvenser for trivsel og læringsmiljø. Ungdom etterlyser mer trygghet, inkludering og støtte. Dette har vært bakgrunnen for ombudets engasjement i fylkeskommunens arbeidsgruppe og den nasjonale nettverksgruppa. Arbeidsgruppa har blant annet arrangert samling for russepresidenter, russekontakter, politi og Trygg Trafikk, fulgt opp hovedstyret for Agderrussen, hatt workshop med russekontakter og bidratt til nettsidene «Avgangsmarkering i Agder».
- Vi deltok på en skolemiljøsamling som ble avholdt på både Mandal VGS og Lillesand VGS. På samlingen deltok blant flere alle rektorene fra de videregående skolene i Agder. Samlingen handlet om skolens arbeid med kapittel 12 og 13 i opplæringsloven og elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø. Vi ble invitert av utdanningsavdelingen i fylkeskommunen til å presentere vår tjeneste, vår rolle og vise noen eksempler på hvordan vi arbeider på individ og systemnivå. På samlingen deltok flere ressurspersoner fra Agder fylkeskommune og Statsforvalteren i Agder. Samlingen var knyttet opp mot praktisk arbeid med skolemiljø og inneholdt case-arbeid, drøftinger og refleksjoner.
- Rundt juletider deltok vi på fylkeskommunen sitt julemøte for alle opplæringskontorene i Agder. For oss var dette en gylden mulighet til å få presentert vår tjeneste for ca. 150 påmeldte som jobber tett på lærlinger hver eneste dag. Satsing på yrkesfag, oppfølging av særskilte behov i bedrift, muligheter for samarbeid, eksamen og fagprøver var noen av temaene på møtet. Vi fikk også muligheten til å spise en bedre julelunsj sammen med flere representanter fra forskjellige opplæringskontorer.
- Gjennom året har vi i oppvekstombudet deltatt på flere oppstarts-samlinger for lærlinger. Dette er noe som de ulike opplæringskontorene har invitert oss på gjennom flere år og noe vi synes det er viktig å delta på. Her møter vi lærlingene direkte og kan fortelle om hvordan vi jobber og vise eksempler på når lærlinger kan ta kontakt med oss. I tillegg til informasjon om vår tjeneste snakker vi på disse samlingene om blant annet deres rettigheter, plikter og overgangen fra skole til arbeidsliv.

- Statsforvalteren i Agder er en naturlig samhandlingspartner for oss i oppvekstombudet. I 2025 som tidligere år har vi blitt invitert og deltatt på samhandlingsmøte i deres lokaler i Arendal. Statsforvalteren er håndhevingsinstans i skolemiljø saker og i mange av sakene vi i oppvekstombudet er involvert i, er også statsforvalteren involvert. Vi får også mange henvendelser fra foreldre som har vært i kontakt med statsforvalteren og som har blitt anbefalt videre kontakt med oss i oppvekstombudet. På dette møtet deltar også elevombudet i Kristiansand.
- I tillegg til dette samhandlingsmøtet deltar vi også årlig på statsforvalteren sitt utdanningsmøte. I år var temaet «Hvordan fremme nærvær og forebygge fravær i skoler og barnehager».
- I Kristiansand er det etablert et kommunalt foreldreutvalg (KOMFUG) som representerer alle FAU-ene i kommunen. Dette foreldreutvalget har de siste årene arrangert en stor konferanse kalt «Foreldrekonferansen» på Kristiansand kino. I 2025 var vi i oppvekstombudet invitert som en av tre foredragsholdere sammen med professor Ingrid Lund og lærer og forfatter Gunnar Jakobsen.
- I 2025 har vi gjort store endringer på våre nettsider med hjelp fra avdeling for kommunikasjons i fylkeskommunen. Vi har gjort informasjonen mer tilgjengelig ved at vi blant annet har forkortet teksten og endret til et klarere språk. Vi har også gjort siden mer oversiktlig, gitt den et visuelt løft og gjort det enklere å komme i kontakt med oss, samt sende dokumenter på en sikker måte.
- I desember 2024 fikk vi godkjent midler til å lage en informasjonsfilm om oppvekstombudet og i juni 2025 ble filmen ferdigstilt. Vi tror denne animasjonsfilmen vil bidra til å spre informasjon om vår tjeneste på en effektiv måte. Filmen passer til foreldremøter, team-møter, personalmøter, seminarer og andre steder der informasjon blir delt. Vi har også planlagt å sende et kort informasjonsskriv til alle kommunene i Agder med lenke til filmen, nettsiden vår og annet informasjonsmateriell vi har laget. Filmen har blitt sendt ut i nyhetsbrevet fra avdelingen opplæring i bedrift og blitt delt på Agda slik at ansatte i fylkeskommunen også kan bli kjent med vår tjeneste.
- I løpet av 2025 har vi hatt flere fruktbare samarbeid innad i fylkeskommunen. Vi har blant annet hatt et samarbeid med avdeling for opplæring i bedrift der vi har fått sendt ut informasjon om vår tjeneste til alle opplæringskontorene i Agder. Dette ble gjort via deres månedlige nyhetsbrev. I tillegg har vi hatt flere møter med PPT og tiltaksteamet i fylkeskommunen der vi har blitt bedre kjent

med hverandre og sett på hvordan vi kan arbeide sammen i enkelte saker. Vi har også tett dialog og spiser ofte lunsj med de andre ombudene i fylkeskommunen og det er verdifullt å kunne diskutere mandat, rolleforståelse og vår uavhengighet med andre ombud.

- I 2025 som tidligere år har vi også deltatt i en ressursgruppe hos RVTS Sør (Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging) for å bidra til å videreutvikle et undervisningsopplegg som heter LINK (Livsmestring I Norske Klasserom).
- I år som flere år tidligere har vi holdt foredrag for studiet «Veiledning av lærlinger» på Fagskolen i Agder. Dette er et fint studietilbud som vi prioriterer da vi tror det viktig for lærlinger i Agder.

5 ELMO nettverket

ELMO-nettverket (elev- lærling og mobbeombudene) er et nasjonalt faglig fellesskap for elev- og lærlingeombud, mobbeombud, oppvekstombud og andre ombud for barn og unge i Norge. Nettverket fungerer som en viktig arena for erfaringsdeling, kompetanseutvikling og koordinert innsats på tvers av fylker.

Sammen med mange av de andre ombudene i nettverket deltok oppvekstombudet i 2025 på World Anti-Bullying Forum (WABF) i Stavanger, verdens største internasjonale konferanse om forebygging av mobbing. Konferansen samlet rundt 750 deltakere fra 55 land og ga oppdatert kunnskap om forskning, praksis og forebyggende arbeid i barnehage og skole. Et sentralt bakteppe var situasjonen for fagfeltet i enkelte land, der demokratiske verdier og ytringsrom er under press. Dette tydeliggjorde betydningen av å verne om demokrati, medvirkning og trygge fellesskap. Deltakelsen på WABF gir relevante perspektiver som tas med videre i Oppvekstombudets arbeid i Agder.

Arbeidet i nettverket omfatter blant annet utvikling av felles høringsuttalelser, faglige diskusjoner, arbeid i tematiske faggrupper og systematisk kompetanseheving. Utdanningsdirektoratet (UDIR) tilbyr felles faglig oppfølging for nettverket, med Universitetet i Stavanger som ansvarlig for det faglige innholdet. Som del av denne strukturen møtes ombudene til rundt fem samlinger i året, hvor vi får tilgang til den nyeste forskningen og faglige oppdatering på feltet.

I tillegg til UDIR/UiS-samlingene arrangerer nettverket årlig en egen faglig og sosial samling, hvor vertskapet rullerer mellom fylkene. I 2025 hadde Oppvekstombudet i Agder gleden av å være arrangør. Formålet med samlingen var å gi innsikt i våre

erfaringer og arbeidsmetoder i Agder, samt å synliggjøre hvordan politisk støtte og organisatoriske rammer bidrar til å styrke ombudsordningen i vårt fylke.

Samlingen inkluderte faglige presentasjoner, erfaringsdeling og dialog om ombudsrollens utvikling. Deltakerne fikk også anledning til å besøke fylkeshuset, samt oppleve sentrale kultur- og opplevelsesarenaer i regionen, som Kunstsilo og Dyreparken. Disse innslagene bidro til å gi våre kollegaer et godt inntrykk av Agder som region og arbeidssted, og skapte fine rammer for relasjonsbygging og faglig fellesskap.

Tilbakemeldingene fra deltakerne etter samlingen var gjennomgående svært positive. Flere av deltakerne utrykte at de satt stor pris på innlegget til fylkesordfører Arne Thomassen og ble inspirert over organiseringen Agder har mellom ombud og politisk ledelse. Ombudskollegaene reiste fra Agder med nye faglige perspektiver, gode opplevelser og et styrket nettverksfellesskap.

6 Til politikerne

Ved fremlegging av årsrapport de siste årene har oppvekstombudet blitt oppfordret til å gi politikerne tydelige råd å ta med seg. Vi vurderer at det er flere viktige ting politikerne kan bidra med, og ønsker å være tydelige på dette. Som vi har tatt opp tidligere skal barns beste vurderes og være et grunnleggende hensyn i alle avgjørelser som påvirker barn og unge. Vi ber dere derfor fortsette å etterspør slike vurderinger i alle utredninger og vedtak dere er involvert i. Dette gjelder både når barn og unge er direkte berørt, men også indirekte eller på sikt vil berøres. Som politikere er dere foregangspersoner og rollemodeller. Hvordan dere ytrer holdninger, har en gjennomtenkt begrepsbruk og løfter verdier, er viktig for både ansatte, foresatte og barn og unge.

I 2025 har vi sett tydeligere at kommuneøkonomi og trange budsjetter brukes som en direkte forklaring på hvorfor konkrete tiltak ikke kan settes inn for elever som viser behov for disse. Vi opplever også at avdelingsledere, rektorer, og kommunale ledere har varierende kompetanse og kjennskap til lovverk som skal følges, og at lovverk gjelder uavhengig av budsjett. Oppvekstombudet ser at det går igjen at en god del av ansatte og ledere som skal gjøre vurderinger og valg for barn og unge har et sterkt press på hva de opplever som økonomisk mulighetsrom. Vi ser at kombinasjonen av usikkerhet rundt lovverk og økonomisk press kan gi situasjoner som går spesielt ut over sårbare barn og unge. Vi ber politikerne være spesielt oppmerksomme på dette.

Vi ønsker også å oppfordre politikerne til å benytte oppvekstombudet i saker hvor innspill og vurderinger fra oss kan være relevante. Vi har mulighet til å delta i

politiske gruppemøter, og har lav terskel for å ta imot telefoner om dere ønsker å kontakte oss. Informer gjerne også om oppvekstombudet og vis til nettsiden vår med ny informasjonsfilm i alle anledninger dette er relevant.

7 Avslutning og veien videre

Arbeidet vårt i 2025 har vist hvor viktig det er å ha tydelig oppmerksomhet på barn og unges behov, rettigheter og livssituasjon. Vi har møtt mange barn, unge, foreldre og fagpersoner som hver dag står i krevende situasjoner, og som samtidig viser stor vilje til å finne løsninger når de får støtte, tid og riktig kompetanse. Sakene vi har vært involvert i bekrefter at tidlig innsats, forebyggende arbeid og gode samarbeid ikke bare er viktige prinsipper, men helt nødvendige for å sikre trygge oppvekstvilkår i praksis.

Oppvekstombudet i Agder opplever at vårt arbeid treffer godt inn i målbildet i Regionplan Agder 2030, der inkludering, utjevning av levekårsforskjeller og gjennomføring i utdanning og arbeid står sentralt. Samtidig ser vi at presset økonomi, manglende handlingsrom og usikkerhet rundt regelverk i økende grad utfordrer muligheten til å gi barn og unge den støtten de har behov for. Dette gjør det desto viktigere å holde fast ved barnets beste som et grunnleggende hensyn i alle beslutninger som berører barn og unge.

Vi vil derfor oppfordre politikere, ledere, fagpersoner og samarbeidspartnere til å fortsette det gode arbeidet som allerede gjøres for barn og unge i Agder – og samtidig våge å satse videre. Investeringer i barn og unge er investeringer i hele samfunnet. Forebyggende arbeid, universelt tilrettelagte tjenester og trygge overganger i oppvekst- og utdanningsløpet gir gevinster både for den enkelte, familiene og fellesskapet på lang sikt.

Oppvekstombudet i Agder vil også fremover være en tydelig og tilgjengelig stemme for barn og unge, både i enkeltsaker og på systemnivå. Vi ser frem til å fortsette samarbeidet med kommuner, fylkeskommunen, statlige aktører, frivillige organisasjoner og politikere for å sikre at Agder også i årene som kommer er et godt sted å vokse opp.

AGDER
fylkeskommune

Agder fylkeskommune

Postboks 788, Stoa
NO-4809 Arendal

Besøksadresse Kristiansand:
Tordenskjolds gate 25

Org.nr.: 921 707 134
Bank: 3207.28.74993

Besøksadresse Arendal:
Ragnvald Blakstads vei 1

www.agderfk.no

